

שם המחקר : השפעת עמדות אנשי צוות והתנאים הסביבתיים על המניעים לפעילות גופנית של

אנשים עם מוגבלות שכלית-התפתחותית המקבלים שירות במסגרות דיור, חינוך ותעסוקה

שנה : 2015

מס' קטלוגי : 141

שם החוקר : פרופ' ישעיהו הוצלר, גב' מלי עוז MPE וד"ר שרון ברק

רשות המחקר: המכללה האקדמית בווינגייט ובית חולים ספרא, המחלקה לשיקום ילדים.

תקציר המחקר:

מחקר זה נערך בסיוע מלגה לקרן שלם

ארבע מטרות עמדו לנגד עינינו במחקר הנוכחי: (1) אפיון ההיקפים והמאפיינים של הפעילות הגופנית המתבצעת במסגרות דיור של אנשים עם מוגבלות שכלית-התפתחותית (מש"ה); (2) סקירת עמדותיהם של אנשי הצוות במסגרות דיור אלה בנוגע לפעילות גופנית. עמדות אלה כוללות הן את הדיווח העצמי בנוגע לפעילות הגופנית שלהם והן את תפיסותיהם בנוגע לפעילות הגופנית של הדיירים. היה בכוונתנו לבדוק אם עמדות אלה משמשות גורמים מעודדים או חסמים לפעילות גופנית; (3) בחינת התנאים הסביבתיים במסגרות הדיור הנבדקות, שעשויים לתמוך בפעילות גופנית או עלולים לעכב אותה; ו-(4) בדיקת האפשרות לנבא את היקף הפעילות הגופנית של הדיירים באמצעות בחינת המשתנים של עמדות אנשי הצוות.

במחקר השתתפו 123 בעלי תפקידים מ-14 מסגרות דיור (גיל ממוצע = 38.54 + 12.58 שנים). המדגם ייצג חתך אופייני של אנשי צוות במסגרות המטפלות באנשים עם מש"ה, והנתונים סיפקו מידע רב על הפעילות הגופנית המתבצעת במסגרות אלה בארץ. ניתוח הנתונים בוצע בגישה מעורבת המשלבת ניתוח נתונים כמותי של תשובות לשאלות סגורות עם ניתוח איכותני של תשובות לשאלות פתוחות. גישה זו מאפשרת להעשיר את המידע המתקבל מהשאלות. ניתוח הנתונים הכמותי מופק מתוך התשובות לשאלות הסגורות באמצעות סטטיסטיקה תיאורית והיסקית.

מצאנו ששיעור המסגרות שלרשותן עומדים מתקנים וציוד לפעילות גופנית הוא 80%, ושיעור המסגרות המקיימות פעילות עם מאמן דרך קבע הוא 62% – שיעורים גבוהים במידה ניכרת מעל לחציון. מספר שעות האימון נע בין שעה לשעתיים בשבוע במסגרות ללא מאמן, וארבע שעות שבועיות בממוצע במסגרות שבהן הועסק מאמן. היקף זה עולה במידה ניכרת על הממצא במחקר אמריקני מהעת האחרונה (Howie et al., 2012). הממצאים בכל תחומי הדיווח והעמדות הציגו ערכים מעל לחציון, ובתחומים אחדים (שאלון גורמים מעודדים ושאלון עמדות כלפי פעילות גופנית) הציגו ערכים ברבעון העליון של טווח הערכים.

התנאים הסביבתיים של המסגרות שנדגמו במחקר מתאפיינים בשיעורים זהים או גבוהים של ציוד ושל מתקנים המתאימים לפעילות גופנית בהשוואה לנתונים שנאספו במחקר האמריקני שצוין לעיל. בניתוח הרגרסיה לבדיקת הגורמים המנבאים את מספר שעות הפעילות הגופנית של מקבלי השירות, המשמשים מדד להיקף פעילותם, נמצא רכיב אחד בלבד, שאלון גורמים מעודדים, שבדק את השפעתם המיטיבה של פעילות גופנית ושל תמיכת המאמנים, המשפחה, העמיתים, המטפלים והמדריכים. רמת המובהקות של רכיב זה הייתה $p < .05$.

ההמלצות העולות מהמחקר הן אלה: (1) יש לקיים הכשרות מקצועיות לאנשי צוות במסגרות דיור, חינוך ותעסוקה. הכשרות אלה יקנו להם ידע ומיומנות במתן משובים על הצלחה וישפרו את היכולת של הגדרת מטרות לטווח קצר; (2) מומלץ לעודד מתן דוגמה חיובית על ידי חברי הצוות (modelling) באמצעות פעילות גופנית חברתית משותפת להם ולמקבלי השירות; (3) רצוי לפתח תכניות של הדרכת הורים ובני משפחה למתן מעטפת תומכת לפעילות גופנית של מקבלי השירות; (4) יש ליזום ולעודד שותפויות עם גופים מחוץ למסגרות כמו בתי ספר תיכוניים ומסגרות תעסוקה, ולקיים אתם חונכות פעילה בזוגות או בקבוצות קטנות ופעילות גופנית משותפת; (5) כדאי להעסיק מאמנים ומדריכים מוסמכים כדי להגדיל את שיעור הפעילות במסגרות אלה.

- [לפריט המלא](#)
- [למאגר המחקרים של קרן שלם](#)
- [למאגר כלי המחקר של קרן שלם](#)